

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Tertia. Textus: Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.
Thema: Contritio super peccata, invenit gratiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

IN FESTO S. MARIE
MAGDALENÆ.

CONCIO TERTIA.

Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum. Textus.

Luca 7.

Contritio, & dolor de peccatis, invenit Thema.
gratiam.

Or humanum molari lapide pressum depinxit Aca- Exordium.
demicus, symboli loco epigraphen subscribens: *Con-*
tritum placet. Contritum, inquam, cor super pec-
cata, de Deo summo bono offenso, placet Altissimo:
Psalmistæ confirmante: *Sacrificium Deo Spiritus con-* Textus Sacre
tribulatus, cor contritum, & humiliatum DEUS non despiciet. Scriptura.
Psal. 50. Et iterum Psal. 140. *Sanat contritos corde, & alligat*
contritiones eorum. In fletu veniet, & in misericordia reducam
eos, promittit aterna Veritas. Jeremiæ cap. 3. In animo con-
trito, suscipiamur à te Domine, scriptum est Danielis cap. 3.
Audiamus Patres: *Pœnitentia vera, non annorum numero cen-* Patres.
setur, sed amaritudine anime, quamvis sit exigui temporis, si
intima cordis amaritudine agitur, non despicitur apud judicem, S. Augustin.
justum Deum, qui cordis secreta considerat, scribit S. Augusti-
nus Serm. 66. de temp. Et in Ps. 70. Propè est Dominus his,
qui obriverunt cor, cordis tritura pietas est, qui se conterit,
sibi irascitur, se habet iratum, ut habeat propitium Deum. Con-
solatè de contritione scribit S. Bernardinus tom. 1. Serm. 2. S. Bernardin
ar. 3. Dominus adveniente contritione sanat in anima pecca-

(P) 2

1014770

- torum vulnera. Conformiter S. Augustinus in Canticorum cap. 5. *Charitas est mors criminum.* Et in Psalmum 94. habet: *Omnes aqua non extinguunt unam scintillam in inferno, sed si una lachryma, de puro & contrito corde processerit, totum ignem inferni extinguit.* In eandem formam loquitur S. Bonaventura in Dom. infra octav. Epiph. *Contritio expellit peccatum de anima, contritio contra maculam, est expiatio, contra offensam est propitiatio. Contritio dicitur Spiritus vehemens, quia velut*
- S. Antonius. *sursum mentem, & vae aeternum adimit, docet S. Antonius Paduanus Serm. 2. in Dom. 1. Quadrag. Eleganter S. Gregorius hom. 33. Tantò amplius peccati rubigo consumitur, quanto peccatoris cor magno charitatis igne concrematur. Unde hortatur S. Chrysologus Serm. 94. Absolvi vis, ama; charitas, quae*
- S. Chrysolog. *est virtualiter contritio, cooperit multitudinem peccatorum, negationis crimine quid pejus, & tamen Petrus amore solo vult hoc delere, probante Domino, cum dicit: Petre, amas me! De contritione asserit S. Cyprianus lib. de laud. poenit. Omnia ligata tu solvis, omnia clausa tu reseras, omnia adversa tu mitigas, omnia contrita tu sanas, omnia confusa tu lucidas, omnia desperata tu animas. Et S. Chrysostomus eodem titulo habet:*
- S. Chrysostomus. *O poenitentia, misericordia mater, magistra virtutum, magna opera tua, quibus reos solvis, ac reficis delinquentes, lapsos relevas, recreas desperatos. Gutta lachrymarum contritarum cadit in terram, & venia delictorum descendit de caelo, habet Eucherius in lib. 2. Regum. Compunctio lachrymarum, remissio est peccatorum, quia tunc peccata dimittuntur, quando cum lachrymis ad memoriam reducuntur. S. Bernardus de modo bene vivendi. Nullus à Deo peccatorum veniam dolenter optavit, qui non impetravit vocali lachrymarum silentio, ipse enim est, qui consolatur flentes, dolentes curat, poenitentes informat, Jane, sletus est contritio cordis, est animarum cibus electissimus, vitiorum macies, corroboratio sensuum, sanctitatis substantia,*
- Didacus ab
Celada. *absol-*

absolutio peccatorum, Diaboli naufragium, refectio mentium, lacrum culparum, & delicosum Dei epulum, perorat Didacus de Celada Comment. in Ruth. cap. 1. §. 57. Dei gratiâ imploratâ Conceptus sequentur.

CONCEPTUS I.

David enormis peccator fatetur Psalmo 118. *Funes peccatorum circumplexi sunt me*: certò funes complexi sunt, dum commisit nefandum adulterium, crudele adimplevit innocentis homicidium, 2. Regum c. 12. enormiter peccavit David, superbè numerando populum suum. 2. Regum c. 24. *Dixitque David ad Joab, Principem exercitus sui, perambula omnes Tribus Israel à Dan usque ad Bersabee, & numera populum, ut sciam numerum ejus: & inventa sunt de Israel 80. millia virorum fortium, qui educerent gladium, & de Juda quinquaginta millia pugnatorum.* Percussit autem cor David eum, postquam numeratus est populus, immisitque Dominus pestilentiam in Israel, de mane usque ad tempus constitutum, & mortui sunt ex populo à Dan usque Bersabee 70. millia virorum. Hunc numero David, Deus suscepit in gratiam, imò elegit in Sacerdotem: *Et dixi ei, ascende, & constitue Altare Domino in area Areuna Jebusei, & ascendit David juxta sermonem Gad, quem praeceperat ei Dominus.* Ambrosius quærit in Apolog. 1. c. 7. Quomodo qui nuper dignus erat supplicio, nunc sacrificium offerre sit jussus, & ascenderit sacerdotali quodammodo dignitate nobilitatus? *Dignus sacrificio judicatus est, qui absolutione estimabatur dignus.* Verba sunt S. Ambrosii. Quid David post tot grandia peccata, adeò acceptum Deo fecit? Advertite Rabbanum apud glossam: pro Area Areuna, quam David Deo construxerat, legere, *Aream Haram: &c.* Haram autem lux interpretatur, lux verò, & flamma, amorem erga Deum, qui amor virtualiter contritio est, significat: flamma amoris, ac contriti cordis super commissa peccata, fuit Altare, ac Sacrificium illud Deo acceptissimum, quod

(P) 3

David

David in gratiam integram restituit, in honorabile elevavit Sacerdotium. Fatetur hoc Serenissimus Rex Pf. 50. *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum DEUS non despicias.* Et Psalmo 55. *Posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.* Audiatur Rabbanus: *Hornam lumen nobis, bene ergo David volens placare Dominum, altare jubetur in area Areuna, vel Horna, construere, quia aliter non placatur Deus homine, nisi in area cordis per lumen recta fidei, & vera dilectionis, constituat altare humilitatis.* Patet ulterius cordis contriti valor ex lib. 2. Regum cap. 19.

CONCEPTUS II.

Expulsus è Regno ac Throno David, in Regnum iterum introducitur per Tribum Judam: *Omnia Juda venit usque in Galgalam, ut occurreret Regi, & traduceret eum Jordanem.* Querunt Patres, cur præ aliis hæc Tribus Juda, Davidem Throno restituit? & trajectis Jordanis fluctibus, gaudia cumulavit? Nota glossa moralis, Judam significare confessionem, cor, inquam, super peccata contritum, per Judam significatur peccatum verè penitens, & ad bonum regimen vitæ suæ rediens, inquit Glossa Tribus Juda, contritio, cordis concussio super peccata commissa David, Dei gratiæ, & Regno, ac sceptro restituit. Quos à paradisi deliciis criminis exclusit reatus, revocavit, restituit iterum doloris gemitus. Testis sit filius prodigus, Lucæ cap. 15.

CONCEPTUS III.

Verè contritus revertitur filius prodigus, designant hæc submississima verba: *Pater peccavi in cælum, & coram te, & non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Hunc prodigum, insignem peccatoris figuram, benignus Pater, non quavis obvia veste, sed stola prima, vestiri imperat, ac annulo insigniri. *Cito proferte stolam primam, & induite illum.*

illum, & date annulum in manu ejus. Pro stola prima, legitur in Græco: *Stola primaria*. Quid hoc significat: quod rectè stola prima, primaria, veste pretiosissima, induatur, desuper annulus, qui superfluus videtur, in manu ejus imponatur? per stolam primam, primam gratiam, primam innocentiam significari, inquit Enodius: verè contritus, amans, & dolens, de offenso optimo patre revertitur hic filius, & stola prima, primaria, contritum vestiri imperat, ad significandum: per veram contritionem, & cordis dolorem super peccata, pœnitentem primam gratiam; primævam baptismi innocentiam recipere: & ut vult S. Hieronymus apud Tirinum hic, *gratiam habituales, cum omnibus habitibus supernaturalibus, contrito peccatori integram, imò novis incrementis auctam, restitui*. Concludit Enodius: *Ad stolam candidam, quasi semper servasset jussa, revocavit*. Annulus libertatis symbolum est, quæ est Spiritûs Sancti participatio, ac perfecta imago Dei: contritum ornat annulo, & designat; per contritionem ad libertatem filiorum Dei peccatorem devenire, gratias actuales, prævenientes, & cooperantes acquirere. Ita fufius citati Patres.

CONCEPTUS IV.

Placuit ter optimo Deo, populum Judæorum ex dura Ægypti regione, ac servitute in terram electam introducere, ad hoc intentum in Ducem elegit Moysen. Exodi 13. *Veni, & mitiam te ad Pharaonem, ut educas populum meum filios Israel de Ægypto*. Cur Deus non potius Angelum in Ducem populi designat: cur rectè Moysen? causam allegat Abbas Cellensis: lib. de panibus cap. 12. docens: Moysen, *aquam* interpretari: aqua verò contritionis est symbolum: *Velut mare, contritio tua*: Thren. cap. 2. Berchorium audire libeat lib. 8. Reduct. cap. 11. num. 9. *Mare pœnitentiæ, est sui ipsius purgativum per contritionem, mortuorum scilicet peccatorum ejectivum per confessionem, & est fluxus fontium causativum, per lachrymarum redundantiam*. Moysen ergo, qui aquam significat, qui contritionem, cordis compun-

ctionem

tionem, & pœnitudinem figurat, Deus Ducem populi è servitu-
te in libertatem, & electam patriam ordinat, in doctrinam: pec-
catores, qui in servitute peccati tegunt, sub jugo tyrannico Dia-
boli, Duce contritione, cordis compunctione, quam aptissime è
servitute Dæmonis liberari, in gratiam Dei restitui; & sic in Pa-
triam electam cœli pervenire. Concludit Conceptum hunc Pe-
trus Cellensis: *Sathan tolerabilius sustinet flammam suam, quam*
lachrymam nostram, acriusque contriti cordis lachryma, quam
flamma infernalis incendiis, torquetur. Optimè S. Augustinus
in Ps. 101. *Audis hominem pœnitere peccatorum suorum, iam re-*
vixit, cum audis hominem confitendo proferre conscientiam, jam
de sepulchro educus est. In mari pœnitentiæ & lachrymarum,
posuit Deus viam cœli. Hugo Cardin. in cap. 41. Isaia: *Cum*
lachryma effunditur, misericordia Dei superinfunditur, inquit
S. Paschasius lib. 11. in Matth.

CONCEPTUS V.

Judith illa Heroa contrivit Holofernem, tribulatæ Bethu-
liæ libertatem, & gratiam obtinuit: quæritis quo medio? dicit
sacer textus Judith cap. 9. *Tenuit pedes eorum abyssus, & aqua*
operuerunt eos, sic fiant & isti. Alludit Judith ad exterminium
Pharaonis, qui cum omni exercitu suo in aquis periit. Per aquas
filiis Israel, libertas, gratia, & chara patria obtigit; sic, inquam,
in aquis prædicit Judith interitum Assyriis, gratiam, & libertatem
Bethuliæ. Sed quomodo in aquis? cum ad guttam omnes aquas
circa Bethuliam exsiccaverint Assyrii: *Incidi præcepit aqua do-*
ctum illorum, & defecerunt cisternæ, & collectiones aquarum
omnibus habitantibus Bethuliam, ita ut non esset intra Circa-
tem unde satiarentur vel una die, quoniam ad mensuram dabi-
tur populis aqua quotidie. Si tanta penuria aquæ fuit in Be-
thulia, quomodo ergo Judith audet prædicere, aquis hostem sub-
mersurum fore, aquis gratiam, & libertatem civibus obsessis,
eventuram? quæ hæ sunt aquæ & undæ? Hæ aquæ sunt contri-
torum

torum, ac poenitentium fletus & suspiria; audiatur Scriptura: *Factus est fletus & ululatus magnus in Ecclesia omnibus, & per multas horas unâ voce clamaverunt ad Deum dicentes: Peccavimus cum Patribus nostris, injustè egimus, iniquitatem fecimus; tu, qui pius es, miserere nostri.* Judith cap. 7. Adest S. Ambrosius lib. de viduis: *In promptu sunt lachrymæ redemptrices, paratus est mæstiudini animi fletus oculorum, misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat. Contritio super peccata, scelerum seriem submergit, anima pacem, & libertatem tribuit, dum quidquid in corde hominis malitia contaminavit, contritio verrit & radit, ac foras projicit, gratum pectoris domicilium superventuro Spiritui Sancto parat, quo se cælestibus bonis praevidit lubens inferat: perorat doctissimus Naxera Comment. in Judic. cap. 14. §. 24.*

CONCEPTUS VI.

Christus è benedicto suo latere duos fontes produxit, unum sanguinis, alterum aquæ: ita Joannes c. 19. *Unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuè exiit sanguis, & aqua:* Prius sanguinem fudit, dein aquam: cur aquam post sanguinem? & quid hi duo fontes significant? respondet Laurentius Novarinus hom. de poenit. Per sanguinem ad rivum representatum fuisse mysterium nostræ redemptionis, per sanguinem in cruce profusum peccata anteriora Adæ, & sequentium deleta signantur. Per aquam à latere Christi profluentem indicatur, inquit Novarinus, inexpugnabile scutum lachrymarum: aquæ contritarum lachrymarum, meritis, effusi pretiosi sanguinis Christi, conjunctæ, omnia peccata actualia, & nunc commissa delent, gratiam Dei ex toto impetrant. *Contritio*, quam aquæ de latere Christi fluentes signant, pergit Novarinus, *est fons jugis & diuturna remissio:* peccator, qui hunc fontem, aquas contritionis adhibet, cumque fonte pretiosi sanguinis jungit, ac ungit, de remissione, gratia, & salute certus est. Eleganter hunc discursum conclu-

Pars II.

(Q)

dit

dit de contritione scribens S. Thomas à Villan. Conc. 4. in Dom.
 Quadrag. *Hec est illa aqua viva piscina, quam movet Angelus
 in corde per dolorem, in quam qui intrat per huiusmodi ma-
 tum sanatur, & mundatur ab omnibus infirmitatibus suis. Haec
 est illa virga Moysis, qua percussum mare concupiscentiarum ex-
 estuans, dividitur in divisiones, ut electi Dei sicco pede in ter-
 ram promissionis pertranseant.*

Epilogus.

Cum Psalmista hortor Psalmo 4. *Qua dicitis in cordibus
 vestris, in cubilibus vestris compungimini.* Opto mihi & omni-
 bus votum S. Augustini lib. medit. cap. 35. *Fac me in conspectu
 tuo cor contritum, & humiliatum semper habere,
 cum lachrymarum abundantia.*

Amen.

IN FESTO